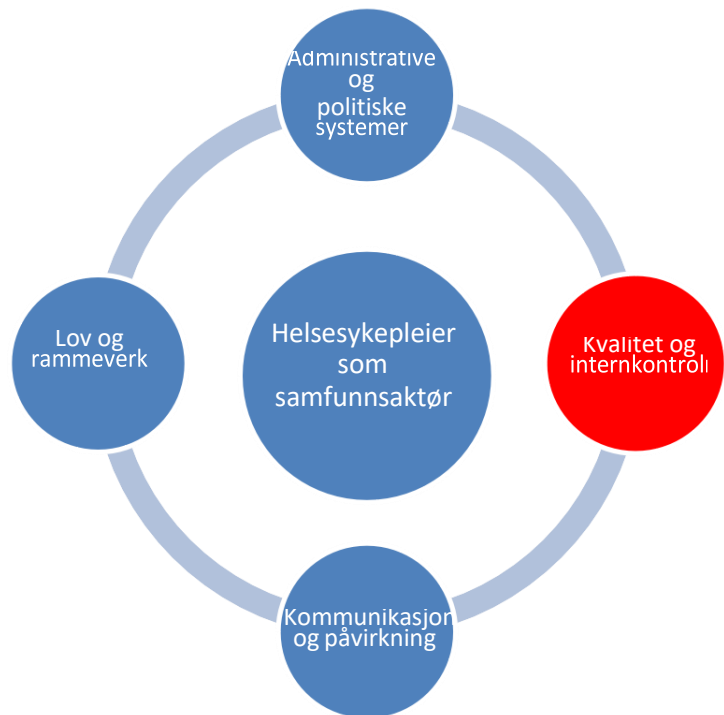

HELSESYKEPLEIER SOM SAMFUNNSAKTØR DELTAKERHEFTE

25.03.2021, med forbehold om endring.

INNHOLD

INNHOLD	1
INTRODUKSJON	2
OPPBYGGING.....	3
EVALUERING.....	4
FORBEREDENDE HJEMMEOPPGAVE	5
ARBEIDSKRAV.....	5
TIMEPLAN	6
BORG KOMMUNE.....	9
GRUPPEOPPGAVER TIL POLITISKE OG ADMINISTRATIVE SYSTEMER	11
REFLEKSJONSNOTAT 1	12
KVALITET OG INTERNKONTROLL.....	13
GRUPPEARBEID TIL KVALITET OG INTERNKONTROLL	13
LOV OG RAMMEVERK.....	14
GRUPPEARBEID TIL LOV OG RAMMEVERK.....	14
KOMMUNIKASJON OG PÅVIRKNING	15
GRUPPEARBEID TIL KOMMUNIKASJON OG PÅVIRKNING	15
REFLEKSJONSNOTAT 2	16
HJEMMEEKSAMEN.....	17
LITTERATURLISTE	18

INTRODUKSJON

Velkommen til emnet «Helsesykepleier som samfunnsaktør»

Helsesykepleiere utgjør hovedtyngden av bemanningen i helsestasjons- og skolehelsetjenesten og yter tjenester til 1/5 av Norges befolkning. Pasientsikkerheten og kvaliteten på tjenesten avhenger dermed i stor grad av at fagkompetansen hos helsesykepleiere blir opprettholdt og videreutviklet.

Hensikten med emnet er å utvikle helsesykepleiere til å være tydelige samfunnsaktører på et kunnskapsbasert grunnlag. Emnet gir en innføring i politiske og administrative systemer. Studenten skal beherske kommunal saksgang og prosesser og kunne beskrive saksgangen på fylkesnivå – og på statlig nivå. Studenten skal ha inngående kjennskap til kvalitet og internkontroll og bl.a. beherske planarbeid og avviksmeldinger. Temaene kommunikasjon og påvirkning knyttes opp til hvordan helsesykepleier kan arbeide opp mot både politikere og administrasjon, elev- og foreldregrupper samt samarbeidspartnere. Studenten skal kjenne til og kunne anvende relevant lov og rammeverk for tjenesten.

Emnet vil i utgangspunktet avvikles med tilstedeværelse på skolen, men ved fortsatt restriksjoner på grunn av pandemien gjøres emnet digitalt med forelesninger og gruppearbeid på zoom eller tilsvarende plattformer.

OPPBYGGING

- **Politiske og administrative systemer** – her er målet at du skal kjenne til og beherske kommunal saksgang og politiske prosesser. Du skal også kunne beskrive saksgangen på fylkesnivå – og eventuelt på statlig nivå.
- **Kvalitet og internkontroll** – ressursituasjonen som er beskrevet i Borg kommune vil gjøre det nødvendig å belyse dette; utarbeide/revidere planverk, vurdere melding av avvik osv.
- **Kommunikasjon og påvirkning** – helsesykepleier må jobbe opp mot både politikere og administrasjon, elev- og foreldregrupper samt samarbeidspartnere. Bruk av media vil være aktuelt.
- **Lov og rammeverk** – spesielt viktig er kunnskap om folkehelseloven, helse- og omsorgstjenesteloven, forskrifter og veiledere/faglige retningslinjer/nasjonale planer (eks, knyttet til fysisk aktivitet, kosthold, psykisk helse) osv.

LÆRINGSUTBYTTER

KUNNSKAPER

Studenten

- *har inngående kunnskap om oppbygging og funksjon av aktuelle administrative og politiske systemer, på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå*
- *har inngående kunnskap om regelverket som regulerer plikten til internkontroll, avvikshåndtering og kvalitetsforbedring*
- *har inngående kunnskap om ulike kommunikasjons- og påvirkningskanaler på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå*
- *har inngående kunnskap om aktuelt lov- og regelverk*

FERDIGHETER

Studenten

- *kan argumentere på et kunnskapsbasert grunnlag for satsing på tjenester til barn og unge i budsjettprosesser og andre administrative og politiske beslutningsnivåer*
- *kan vurdere og beherske bruk av tjenestevei, kommunikasjonslinjer og påvirkningsmuligheter i egen kommune til beste for barn -og unges helse og oppvekstkår*
- *kan anvende relevante verktøy for kvalitets- og internkontroll og identifisere avvik i egen virksomhet*
- *kan beherske systemer for saksgang/saksbehandling i egen kommune*
- *kan benytte tilsynsrapporter i forbedringsarbeid*
- *kan anvende ulike kommunikasjonskanaler, systemer og prosesser som legger føringer/premisser for oppvekstmiljø og tjenestekvalitet*
- *kan anvende aktuelt lovverk til å videreutvikle tjenesten*

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- *kan ta initiativ til utvikling av forebyggende helsetjenester og gode oppvekstvilkår for barn og unge, lokalt og nasjonalt*
- *kan løfte faglige og ressursmessige utfordringer i tjenesten opp på riktig leder- og beslutningsnivå*
- *kan ta ansvar for at tjenesten drives i tråd med faglig forsvarlighet og kunnskapsbasert praksis*
- *erkjenner plikten til å etterleve nasjonale myndigheters lovverk og retningslinjer*

PEDAGOGISKE METODER

Læringsaktivitetene vil veksle mellom forelesninger, selvstudium, studentfremlegg og gruppearbeid.

AVSLUTTENDE VURDERING

Vurderingsform:	Individuell hjemmeeksamen
Vurderingsuttrykk:	Bestått / Ikke bestått
Pensum:	Ca 800 sider. Publiseres på elektronisk læringsplattform

EVALUERING

Evalueringsskjema blir sendt rundt på kursets siste dag.

Dine tilbakemeldinger er viktige for oss – det er viktig at alle benytter anledningen til å være med på utviklingen av dette fagområdet.

FORBEREDENDE HJEMMEOPPGAVE

Ta for deg handlingsplanen/virksomhetsplanen for helsestasjons- og/eller skolehelsetjenesten i egen kommune/bydel og besvar spørsmålene under:

Hvem utformer planen?

Hvor tilgjengelig er planen?

Hvordan blir de ansatte gjort kjent med planen?

Hva er satsningsområdene og i hvilken grad samsvarer disse med helseprofilen og Ungdata for din kommune/bydel?

Gjør rede for i hvilken grad det er samsvar mellom ressurser og handlingsplan/virksomhetsplan?

Beskriv hvordan handlingsplanen/virksomhetsplanen brukes aktivt?

Omfang: ca 2 A4 sider

I tillegg ønsker vi noen konkrete punkter på hvordan handlingsplanen/virksomhetsplanen og tjenesten generelt ble påvirket av covid-19 pandemien i din kommune?

Oppgaven sendes på mail til: hilde.egge@vid.no og Live.Nordhagen@vid.no innen 19.11.21.

NB!

Litteraturlistens innhold bør være gjennomgått før emnets oppstart.

ARBEIDSKRAV

Emnet inneholder 15 oppgaver som skal jobbes med og besvares i grupper. Disse må godkjennes i tillegg til bestått eksamen for at emnet som helhet skal vurderes til bestått. Oppgavene legges fram muntlig på kursets siste dag.

TIMEPLAN

Mandag 29. november

09.15 -10.00	Velkommen! Informasjon om emnet ved emneansvarlige; høyskolelektor og stipendiat Live Nordhagen og førstelektor Hilde Egge. Innføring i høyskolens læringsplattform (Canvas).
10.15-12.00	Politiske og administrative systemer v/helsesykepleier og fagleder i Melhus kommune Jorunn Lervik
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15-16.00	Forts. pol. og adm. Systemer

Tirsdag 30. november

09.15 -12.00	Informasjon om gruppeoppgavene v/førstelektor Hilde Egge Arbeid med gruppeoppgaver til politiske og administrative systemer
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15 -14.00	Gjennomgang av forberedende hjemmeoppgave
14.15-15.00	Informasjon om biblioteket v/ bibliotekar Liv Beathe Bråthen.

Onsdag 01. desember

09.15 -10.00	1. refleksjonsoppgave individuelt og i gruppe
10.15-12.00	Hva innebærer det å være en samfunnsaktør? Et filosofisk perspektiv ved statsviter Andreas H. Hvidsten
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15 -16.00	Kvalitet og internkontroll v/jurist Morten Slettmyr

Torsdag 02. desember

09.15 -12.00	Gruppeoppgaver til kvalitet og internkontroll
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15-16.00	Folkehelsearbeid – på tvers av sektorer v/avd. direktør i Helsedirektoratet Ellen Margrethe Carlsen.

Fredag 03. desember

09.15 -12.00	Lover og rammeverk v/jurist Morten Slettmyr
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15 -16.00	Gruppeoppgaver om lover og rammeverk

Mandag 06. desember

09.15-10.00	Introduksjon til PHIW. Hvordan bruke PHIW i rollen som samfunnsaktør? v/helsesykepleier og professor Kari Glavin
10.15-11.00	Gruppearbeid. Forberede presentasjon av artikkel
11.15 -12.00	Presentasjon av artikler
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15 -15.00	Hvordan kan PHIW anvendes opp mot handlingsplaner/virksomhetsplaner? Gruppearbeid
15.15-16.00	PHIW knyttet opp mot handlingsplaner i plenum v/Kari, Live og Hilde

Tirsdag 07. desember

09.00 -12.00	Kommunikasjon og påvirkning v/kommunikasjonssjef Vidar Brundtland Steder
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15 -16.00	Gruppeoppgaver om kommunikasjon og påvirkning

Onsdag 08. desember

09.15 -11.00	Å bli intervjuet, - praktisk øvelse på håndtering av media v/kommunikasjonssjef Vidar Brundtland Steder
11.15-12.00	Refleksjonsnotat 2 individuelt og i plenum
12.00 -13.15	LUNSJ
13.15 -15.00	Bruk av sosiale medier i rollen som helsesykepleier og samfunnsaktør v/helsesykepleier Ingrid Bjønnes. utfordringer og muligheter
15.15-16.00	Jobbe med gruppeoppgavene.

Torsdag 09. desember

09.15 -12.00	Cafè-dialog. Etske aspekter ved samfunnsaktørrollen
---------------------	--

12.00 -13.15	LUNSJ
---------------------	--------------

13.15 -16.00	Gruppearbeid, forberedelse av framlegg
---------------------	---

Fredag 10. desember

09.15 -12.00	Presentasjon av gruppearbeidet
---------------------	---------------------------------------

12.00 -13.15	LUNSJ
---------------------	--------------

13.15 -14.00	Evaluering. Informasjon og spørsmål om hjemmeeksamen
---------------------	---

BORG KOMMUNE

HELSESYKEPLEIER SOM SAMFUNNSAKTØR I BORG KOMMUNE

PERSONENE VI TREFFER

Lene: Ledende helsesykepleier

Felicia: Helsesykepleier på helsestasjonen

Kari: Leder på helsestasjon for ungdom

Sigrid: Helsesykepleier i skolehelsetjenesten

Anna: Skolepsykolog

Rigmor: Rådmann

Ole: Ordfører

Harriet: Helse og sosial sjef

OM BORG KOMMUNE

Borg kommune har vel 40.000 innbyggere, og er i sterk vekst. Tradisjonelt har kommunen hatt mange industriarbeidsplasser, men har de siste årene satset på etablering av teknologi- og kompetansebedrifter. Kommunen har to videregående skoler og en høyskole. De siste årene har kommunen bosatt en stor andel flyktninger, primært fra Etiopia, Somalia og Irak. Blant disse er det mange familiegjenforeninger.

NYTT BOOMRÅDE

Det skal nå etableres et nytt boligfelt like ved et allerede etablert boområde (etablert på sent nittital). Det er ca. 5 km til bysentrum. Området ligger nær sjøen og har tilstøtende friluftsområder.

Her skal det primært bygges eneboliger, men også to- og firemannsboliger, hvorav noen skal disponeres av kommunen. Fra før finnes nærbutikk, kiosk og idrettshall/idrettsanlegg. Nå skal det bygges ny barnehage, ny barneskole, ny ungdomsskole og utvikles nye lekeområder. **Ny skolevei skal også anlegges**, der vei fra gammelt og nytt boområde kobles sammen. Den nye veien må krysse en **sterkt trafikkert** hovedvei.

I forbindelse med bygging av barnehage og skoler er det **et ønske fra kommunepolitikerne** om å **vektlegge et godt pedagogisk miljø**. Så langt i planprosessen har det vært **lite søkelys** på og debatt **rundt barn og unges totale oppvekstmiljø**, på folkehelse og elevenes fysiske og psykososiale lærings- og arbeidsmiljø.

HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTEN

HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTEN TILBYR:

- HELSESTASJON FOR BARN
- SKOLEHELSETJENESTE
- HELSESTASJON FOR UNGDOM

Det er ca. 400 fødsler pr. år. Tjenesten er en del av enheten *Barn og familie*, som ledes av en barnevernspedagog, med egne fagledere for helsesykepleier-, jordmor- og fysioterapitjenesten samt for barnevernet. Kommuneoverlegen er samlokalisert med helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

KOMMUNEN HAR:

- 12 HELSESYKEPLEIERSTILLINGER (100 %)
- 1,5 JORDMORSTILLING
- 5 LEGER PÅ AVTALE 7,5 TIME PR. UKE
- FYSIOTERAPEUT I 50 % STILLING SPESIELT VIET FOREBYGGING/BARN OG UNGE
- SKOLESPSYKOLOG I 50 % STILLING

De siste årene har man måttet kutte i en rekke av de lovpålagte og anbefalte oppgavene som forskrift og Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom angir, samtidig som kommunen har satset sterkt på kartlegging og tiltak gjennom tilskudd til «Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten» fra Helsedirektoratet;

<https://helsedirektoratet.no/tilskudd/styrking-og-utvikling-av-helsestasjons-og-skolehelsetjenesten#tildeling-av-tilskudd-for-2017>

POLITISKE OG ADMINISTRATIVE SYSTEMER

INNHOOLD

Dette temaet gir helsesykepleiere kompetanse til å tale barn, unge og familiers sak ved bruk av politiske og administrative systemer.

Studenten gis innføring i:

- Hvem avgjør hva hvor, og hvilke konsekvenser har det for helsesykepleier som samfunnsaktør
- Politiske organer og systemer på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå
- Forvaltningsorganer/fagmyndighetsorganer på statlig og fylkeskommunalt nivå
- Kommunal administrativ organisering
- Ulik administrativ oppbygging fra kommune til kommune
- Administrasjonssjef/rådmann – rolle og oppgaver
- Økonomiansvarlig – rolle og oppgaver
- Saksgang, budsjettprosesser
- Hvordan finne fram og være premissleverandør i egen organisasjon
- Budsjett- og beslutningsprosesser på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå

GRUPPEOPPGAVER TIL POLITISKE OG ADMINISTRATIVE SYSTEMER

Gruppeoppgave 1

Det skal etableres et nytt boligområde i Borg.

Hvordan kan Lene og kollegene gå frem for å fremme folkehelseperspektivet i planleggingen av boområdet?

Gruppeoppgave 2

De siste årene har Borg kommune kuttet i en rekke lovpålagte oppgaver. Hvordan kan Lene, Felicia, Kari og Sigrid gå frem for å belyse dette overfor ledelsen i kommunen og politikerne.

Gruppeoppgave 3

Kari er dypt bekymret over utviklingen innen deler av ungdomsgruppa i Borg, der det bla. er mye usikker sex og stort alkoholforbruk. Hun er usikker på hvordan hun skal gå frem. Hvilke handlingsalternativer har hun?

Gruppeoppgave 4

En stor andel flyktninger er bosatt i kommunen. Mange bor dårlig og barna er i liten grad integrert i nærmiljøet. Felicia og Kari vil bidra til å snu situasjonen i en positiv retning. Hva kan de gjøre i forhold til administrasjon og politikere i kommunen?

REFLEKSJONSNOTAT 1

- Hvilke tanker gjør du deg om din rolle som samfunnsaktør?
- Noter ned noen refleksjoner om muligheter og utfordringer i forhold til denne rollen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KVALITET OG INTERNKONTROLL

INNHOOLD

Dette temaet gir helsesykepleiere kompetanse til å arbeide for best mulig tilbud til barn, unge og familier ved bruk av systemer for kvalitet og internkontroll.

Studenten gis innføring i:

- Faglig forsvarlig/god praksis – hva er det?
- Lov- og regelverk som regulerer kvalitets- og internkontroll (Lov om statlig tilsyn, internkontrollforskriften m.m.)
- Systemer/rutiner for intern- og kvalitetskontroll og avvikshåndtering i egen virksomhet
- Statlig tilsyn med tjenesten – hva er en systemrevisjon og hva kan den brukes til?
- Innhenting og bruk av (lokal) statistikk og årsrapporter om helsetilstand og samfunnsforhold – kommunisere hvordan ressurs- og risikofaktorer påvirker barn og unges helse og oppvekst – være premissleverandør
- Ytringsfrihet/lojalitet

GRUPPEARBEID TIL KVALITET OG INTERNKONTROLL

Gruppeoppgave 5

Lene og Harriet ønsker å etablere et godt system for dokumentasjon og avvikshåndtering. Hvilke faktorer er viktige i et slikt system?

Gruppeoppgave 6

De siste årene har Borg kommune kuttet i en rekke lovpålagte oppgaver. Hvordan bør Lene gå frem for å dokumentere dette og evt. koble inn helsetilsynet?

Gruppeoppgave 7

Lene har blitt utfordret av Harriet om å fremskaffe dokumentasjon over barn og unges helsetilstand i Borg. Hvilke hjelpemidler kan hun benytte seg av, og hvilke faktorer er viktig å belyse?

Gruppeoppgave 8

Sigrid er bedt om å bistå skolene med retningslinjer for legemiddelhåndtering. Gi eksempler på hvordan hun kan gjøre dette.

LOV OG RAMMEVERK

INNHold

Dette temaet gir helsesykepleiere kompetanse til å arbeide for best mulig ivaretagelse av barn, unge og familier ved bruk av lov og rammeverk.

Studenten gis innføring i:

Dokumenthierarkiet

- Utredninger (NOU'er)
- Stortingsmeldinger, proposisjoner
- Nasjonale planer

Rettskildene

- Helselovgivning, inkl. forskrifter (myndighetskravene)
 - Helsepersonell loven
 - Pasientrettighetsloven
 - Helse- og omsorgsloven
 - Folkehelseloven
 - Plan og bygningsloven
 - Sentrale forskrifter og rundskriv
- Faglige retningslinjer, Veiledere og faglige anbefalinger – juridisk relevans
- Fagpolitikk knyttet til rollen som samfunnsaktør
- Samfunns- og helsepolitisk status og utvikling lokalt, nasjonalt og internasjonalt

GRUPPEARBEID TIL LOV OG RAMMEVERK

Gruppeoppgave 9 (Innspill på kommunestyremøte)

Det nye boområdet krever en ny vei, som må krysse en sterkt trafikkert hovedvei. Mange foreldre vil derfor velge å kjøre barna til skolen. Hvilke lover og helsepolitiske føringer kan Sigrid vise til i sin argumentasjon overfor politikerne?

Gruppeoppgave 10 (Saksframlegg)

De siste årene har Borg kommune kuttet i en rekke lovpålagte oppgaver. Hvilke lovverk og nasjonale styringsdokumenter kan man benytte seg av når man skal argumentere mot en slik utvikling? Lag en sak til bystyret med faglige argumenter og henvisning til aktuelt lov- og rammeverk.

Gruppeoppgave 11 (Faglig forsvarlighet)

Rigmor har ansatt en barnevernspedagog som leder av *Barn og familie*. Vedkommende har gjentatte ganger overprøvd faglige vurderinger gjort av Lene. Hvordan kan dette håndteres best mulig?

Gruppeoppgave 12 (Kort utkast til prosjektsøknad)

Flere ungdommer fra Somalia har fortalt Kari og Sigrid om redsel for å bli tvangsgiftet. Utform en søknad til Helsedirektoratet om prosjektmidler til å jobbe forebyggende med denne problemstillingen. Begrunn søknaden med lovverk, retningslinjer og lokale forhold.

KOMMUNIKASJON OG PÅVIRKNING

INNHold

Dette temaet gir helsesykepleiere kompetanse til å tale barn, unge og familiers sak ved bruk av ulike kommunikasjons- og påvirkningskanaler på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Studenten gis innføring i:

- Ulike målgrupper; barn og unge, foreldre, samarbeidspartnere, beslutningstakere
- Ulike arenaer; media, foreldremøter, personalmøter, skole, bystyre/kommunestyre etc.
- Hvilket budskap
- Språk
- Når og hvordan

GRUPPEARBEID TIL KOMMUNIKASJON OG PÅVIRKNING

Forberedelse til intervju

Gruppeoppgave 13

Det nye boområdet krever en ny vei, som må krysse en sterkt trafikkert hovedvei. Mange foreldre vil derfor velge å kjøre barna til skolen. NRK distrikt vil gjerne lage en reportasje om den planlagte skoleveien, og Sigrid er blitt spurt om å stille til intervju.

Tenk dere at dere er Sigrid og forbered dere med en argumentasjonsrekke til intervjuøvelsen. Hvilket budskap vil dere formidle? Og til hvem?

Gruppeoppgave 14

De siste årene har Borg kommune kuttet i en rekke lovpålagte oppgaver. Hvordan kan dere som Lene, Felicia, Kari og Sigrid bruke media for å belyse dette? Hvem skal være målgruppen og hva skal være hensikten? Hvilke muligheter og begrensninger setter lov- og regelverk for hva dere kan uttale dere om? Forbered dere på et intervju!

Gruppeoppgave 15

Hvordan vil dere gjennom et intervju i lokalavisen påpeke utfordringene knyttet til det nye boområdet, sett fra et folkehelseperspektiv? Hvem skal være målgruppen, og hva skal være budskapet? Forbered dere på et intervju!

REFLEKSJONSNOTAT 2

- Min erfaring som kommunikatør
- Hvilke ulike arenaer kan du anvende for å være kommunikator på vegne av barn og unge i din kommune?
- Hvilke arenaer synes du det er viktigst å beherske?
- Hvordan vurderer du din egen gjennomslagskraft?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HJEMMEEKSAMEN

Skriv en kronikk til din lokalavis (evt. riksavis) over et tema som engasjerer deg og er relevant i din helsesykepleierpraksis

Eksamensform: Individuell hjemmeeksamen

Innlevering: 07.01.22 kl. 13.00 på Inspira

Sensur: 28.01.22

Vurderingskriterier:

- Har en tydelig, interessant og aktuell konklusjon
- Argumenterer for og diskuterer påstanden
- Har en klar anbefaling eller oppfordring
- Følger oppgavetekniske retningslinjer som er relevante for en kronikk
- Antall ord: 1200 +/- 10 %

Etter følgende mal: Lerdal Anners (2009). Skriv kronikk. *Sykepleien forskning*, 03/09, 240- 241

Vurderingsuttrykk: Bestått /Ikke bestått

LITTERATURLISTE

Anderson, L. J. W., Schaffer, M. A., Hiltz, C., O'Leary, S. A., Luehr, R. E. & Yoney, E. L. (2018). Public Health Interventions: School Nurse Practice Stories. *Journal of School Nursing*, 34(3), 192–202. <https://doi.org/10.1177/1059840517721951>

Braut G.S.& Aarheim, K.A. *Det norske helsesystemet: ei innføring i organisering, styring og politikk*. Samlaget; 2020. (s 34-43,58-88).

Clancy, A. (2007). A profession under threat? An exploratory case study of changes in Norwegian public health nursing. *International Nursing Review*, 54(2), 197–203. <https://doi.org/10.1111/j.1466-7657.2007.00519.x>

Clancy, A. & Svensson, T. (2009). Perceptions of Public Health Nursing Practice by Municipal Health Officials in Norway. *Public Health Nursing*, 26(5), 412–420. <https://doi.org/10.1111/j.1525-1446.2009.00799.x>

Deschaine, J. E. & Schaffer, M. A. (2003). Strengthening the Role of Public Health Nurse Leaders in Policy Development.. *Policy, Politics, & Nursing Practice*, 4(4), 266–274. <https://doi.org/10.1177/1527154403258308>

Egge H, Nordhagen L, Aabø LS & Glavin K. Praksisveilederes erfaringer med «tospennmodellen» i helsesykepleiertjenesten. *Nordisk sygeplejeforskning*. 2021;11(1):86–95. doi:10.18261/issn.1892-2686-2021-01-07 https://www-idunn-no.ezproxy.vid.no/file/pdf/67269546/praksisveilederes_erfaringer_med_tospennmodellen_i_helses.pdf

Egge, H. (2014). Foreldre er ikke eksperter. *Tidsskriftet sykepleien*, 102(12), 50–51.

Garsjø, O. (2018). *Forebyggende og helsefremmende arbeid: fra individ- til systemorientert tenkning og praksis*. Gyldendal.

Glavin, K., Helseth, S., & Kvarme, L. G. (Red.). (2007). *Fra tanke til handling : metoder og arbeidsmåter i helsesøstertjenesten*. Akribe.

Glavin, K., Schaffer, M. A., Halvorsrud, L., & Kvarme, L. G. (2014). A Comparison of the Cornerstones of Public Health Nursing in Norway and in the United States. *Public Health Nursing*, 31(2), 153–166. <https://doi.org/10.1111/phn.12082>

Glavin, K., Schaffer, M. A., & Kvarme, L. G. (2019). The Public Health Intervention Wheel in Norway. *Public Health Nursing*, 36(6), 819–828. <https://doi.org/10.1111/phn.12657>

Glavin, K. (2020) The Public Health Intervention Wheel - helseysykepleiers helsefremmende og forebyggende intervensjoner. I *Helsesykepleie : en grunnbok* (B. M. Dahl, Red.; 1. utgave). Fagbokforlaget.

Helsedirektoratet (Red.). (2020). *Helsestasjons- og skolehelsetjenesten*. Helsedirektoratet.

<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/650/Utviklingsstrategi-for-helsestasjons-og-skolehelsetjenesten-IS-1798.pdf>

Helsetilsynet. (2014). *Helsestasjonen - hjelp i rett tid?: oppsummering av landsomfattende tilsyn med helsestasjoner 2013 [elektronisk ressurs]* (Bd. 4/2014). https://www.helsetilsynet.no/upload/Publikasjoner/rapporter2014/helsetilsynetrapport4_2014.pdf

Hjelseth, A., & Tjora, A. (2020). *Innspill og utspill : samfunnsviteren som samfunnskritiker*. Universitetsforlaget.

Keller, L. O., Strohschein, S., & Schaffer, M. A. (2011). Cornerstones of Public Health Nursing. (Report). *Public Health Nursing*, 28(3), 249–260. <https://doi.org/10.1111/j.1525-1446.2010.00923.x>

Leenderts, T. A. (2014). *Person og profesjon : om menneskesyn og livsverdier i offentlig omsorg* (3. utg.). Gyldendal akademisk.

Lerdal, A. (2009). Skriv kronikk. *Sykepleien Forskning*, 3, 242–243. <https://doi.org/10.4220/sykepleief.2009.0121>

Norsk sykepleierforbund. Faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp. <https://www.nsf.no/sykepleiefaget/faglig-forsvarlighet-og-omsorgsfull-hjelp>

Norsk sykepleierforbund. (2016). *Politisk plattform for Folkehelse 2017-2020* (s. 23). NSF. https://www.nsf.no/Content/3051249/cache=20171603080955/Politisk%20Plattform_folkehelse_2017-2020.pdf

Ohnstad, B. (2016). *Juss for helsesøstre*. Fagbokforl.

Schaffer, M. A., Keller, L. O., & Reckinger, D. (2015). Public Health Nursing Activities: Visible or Invisible? *Public Health Nursing*, 32(6), 711–720. <https://doi.org/10.1111/phn.12191>

Spenceley, S. M., Reutter, L., & Allen, M. N. (2006). The Road Less Traveled: Nursing Advocacy at the Policy Level. *Policy, Politics, & Nursing Practice*, 7(3), 180–194. <https://doi.org/10.1177/1527154406293683>

Øverby, N.C. (1973-) (redaktør/forfatter (forord)/forfatter). (2011). *Folkehelsearbeid* (G. Stene-Larsen, R. Høigaard, M. K. Torstveit, & N. C. Øverby, Red.). Høyskoleforl.

Lover, forskrifter, veiledere og retningslinjer

Utdanningsdirektoratet. (1998). *Elevens skolemiljø. Kapittel 9a i opplæringsloven*.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_11#KAPITTEL_11

Helsedirektoratet (Red.). (2014). *Forebygging av kjønnslemlestelse- Nasjonal veileder*.
Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/tema/kjønnslemlestelse>

Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten. (2018). *Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-10-19-1584>

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. (2016). *Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-10-28-1250>

Helsedirektoratet. (2018a). *Helsepersonelloven med kommentarer*. Oslo.
<https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/helsepersonelloven-med-kommentarer>

Helse- og omsorgsdepartementet, & Kunnskapsdepartementet. (2008). *Håndtering av legemidler i barnehage, skole og skolefritidsordning - Rundskriv. (1-5/2008)*.
<https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/hod/rundskriv/2008/handtering-av-legemidler-i-barnehage-sko/id516373/>

Helsedirektoratet. (2018b). *Lokale folkehelseiltak – veiviser for kommunen*.
<https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/lokale-folkehelseiltak-veiviser-for-kommunen>

Folkehelseloven – fhl. (2011). *Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>

Helsepersonelloven – hpl. (1999). *Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64>

Helse- og omsorgstjenesteloven – hol. (2011). *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)*. Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30>

Pasient- og brukerrettighetsloven – pbrl. (1999). *Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)*. Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63>

Plan- og bygningsloven – pbl. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)*. Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Helsetilsynsloven. (2017). *Lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m. (Helsetilsynsloven)*. Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-12-15-107>

Helsedirektoratet. (2017). *Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom*.

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten>

Helsedirektoratet. (2018c). *Nasjonal faglig retningslinje for Svangerskapsomsorgen*.

Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/svangerskapsomsorgen>

Norge Helse- og omsorgsdepartementet. (2009). *Samhandlingsreformen : rett behandling - på rett sted - til rett tid: Bd. nr. 47 (2008-2009)* (s. 149 s.). Helse- og omsorgsdepartementet.

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_201502180810_2

Helsedirektoratet. (2015). *Rundskriv : Utvidet rekvireringsrett til helsesøstre og jordmødre for prevensjonsmidler – Helsesøstre og jordmødres administrering av langtidsvirkende, reversibel prevensjon (LARC)*. [https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/utvidet-rekvireringsrett-til-helsesostre-og-jordmodre-for-](https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/utvidet-rekvireringsrett-til-helsesostre-og-jordmodre-for-prevensjonsmidler)

[prevensjonsmidler/Utvidet%20rekvireringsrett%20til%20helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Rundskriv.pdf/_/attachment/inline/d10636d0-377b-46fd-b00d-ea5a32f66067:69e3cda9066781a1651932b70476bc0fd88e4604/Utvidet%20rekvireringsrett%20til%20helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Helses%20og%20jordm%20for%20prevensjonsmidler%20E2%80%93%20Rundskriv.pdf](https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/utvidet-rekvireringsrett-til-helsesostre-og-jordmodre-for-prevensjonsmidler)

Norge Barne- og likestillingsdepartementet. (2008). *Veileder om regelverk, roller og ansvar knyttet til kjønnslemlestelse* (Norge Helse- og omsorgsdepartementet, Red.; s. 26 s.). Barne- og likestillingsdepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/veiledning-og-brosjyrer/2008/veileder_regelverk_kjonnslemlestelse.pdf

Veiledning i journalføring (dokumentasjon) i helsestasjons- og skolehelsetjenesten [elektronisk ressurs] ([Rev. utg.], s. 39 s.). (2004). Direktoratet.

<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/625/Veileder-i-journalforingdokumentasjon-i-helsestasjons-og-skolehelsetjenesten-IS-2700.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/konsekvensutredninger-for-planer-etter-plan--og-bygningsloven/id2691310/>

Veileder for orden i eget hus. (2017). Digitaliseringsdirektoratet.

<https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/nasjonal-arkitektur/informasjonsforvaltning/veileder-orden-i-eget-hus>

Veileder om barn og unge i plan og byggesak. (2020). Kommunal- og

moderniseringsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barn-og-unge-i-plan-og-byggesak/id2685228/>

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). (1992). Kommunal- og

moderniseringsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1992-09-25-107>

Annen relevant litteratur

Folkehelseinstituttet. (2018a). *Barn og unges psykiske helse: Forebyggende og helsefremmende folkehelse tiltak. En kunnskapsoversikt.* (s. 137). <https://www.fhi.no/publ/2018/barn-og-unges-psykiske-helse-forebyggende-og-helsefremmende-folkehelse-tilta/>

Retten til å bestemme over eget liv. Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017-2020). (s. 58). (u.å.). Justis og beredskapsdepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/e570201f283d48529d6211db392e4297/handlingsplan_rettet-til-a--bestemme-over-eget-liv.pdf

Folkehelseinstituttet. (2018b). *Folkehelse rapporten – kortversjon: Helsetilstanden i Norge 2018* (s. 63). <https://www.fhi.no/nettpub/hin/kortversjon/kortversjon-2018/>

Opptappingsplan for barn og unges psykiske helse (2019–2024) Prop. 121 S (2018–2019) (s. 84). (2019). Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-121-s-20182019/id2652917/>

Norsk sykepleierforbund (Red.). (2018). *Forsvarlighet : om faglig kompetent og omsorgsfull sykepleie* (4. utg. utg., s. 27). Norsk sykepleierforbund. <https://www.nsf.no/Content/3851110/cache=20181604104115/>

Mckay, M. L., & Hewlett, P. O. (2009). Grassroots Coalition Building: Lessons from the Field. *Journal of Professional Nursing*, 25(6), 352–357. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2009.10.010>

Glavin K. (2016). Helsesøstertjenesten i helsestasjon. I K. Glavin & E. R. Gjevjon (Red.), *Sykepleie i kommunehelsetjenesten : helsesøstertjeneste og hjemmesykepleie* (s. 278 s.). Fagbokforl.

Kvarme L.G. (2016). Helsesøstertjenesten i skolen. I K. Glavin & E. R. Gjevjon (Red.), *Sykepleie i kommunehelsetjenesten : helsesøstertjeneste og hjemmesykepleie* (s. 278 s.). Fagbokforl.

Hauken, M. A. (2019). *Prosjektutvikling i helsetjenesten : lang-kort er bedre enn kort-lang* (1. utgave). Fagbokforlaget.

Barnekonvensjonen. (u.å.). FN. <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/id2519764/>

Meld. St. 19 (2018–2019) Folkehelsemeldinga — Gode liv i eit trygt samfunn. (2019). Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>

En god barndom varer livet ut Tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom(2014-2017). (u.å.). Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/foa/bld_overgrep_web.pdf

Barn som lever i fattigdom Regjeringens strategi (2015 - 2017)-. (u.å.). Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/ff601d1ab03d4f2dad1e86e706dc4fd3/barn-som->

[lever-i-fattigdom_q-1230-b.pdf](#)

Meld. St. 26 (2014-2015) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet*. (2015). Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-26-2014-2015/id2409890/>

Arve Hjelseth (1966-) (forfatter). (2020b). *Innspill og utspill : samfunnsviteren som samfunnskritiker*. Universitetsforlaget.

Dahl, B. M. (Red.). (2020). *Helsesykepleie : en grunnbok* (1. utgave). Fagbokforlaget.

Aktuelle nettsider

Folkehelseinstituttet. (2020). *Folkehelseprofiler for kommuner og bydeler 2020*. <https://www.fhi.no/nyheter/2020/folkehelseprofiler-for-2020-er-publisert/>

Løpende nyheter fra Statens Helsetilsyn (Helsetilsynet). (u.å.). Helsetilsynet. <https://www.helsetilsynet.no/>

Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet). (u.å.). *Nasjonale rapporter-Ungdata*. <http://www.ungdata.no/Forskning/Publikasjoner/Nasjonale-rapporter>

Modell for kvalitetsforbedring. (2015). Folkehelseinstituttet (FHI). <https://www.helsebiblioteket.no/kvalitetsforbedring/metoder-og-verktoy/modell-for-kvalitetsforbedring>